

Titel: Jordens farligaste vulkaner

Tema: Vulkaner
Fag: Natur/Teknik - Natur/teknologi
Målgruppe: 5. - 6. klasse

Tv-kanal: SVT2
Udsendelses år: 2014
Tid: 55 min.

Kort omtale af vejledningen:

TV-udsendelsen - eller dele af denne - kan anvendes til at understøtte elevernes forståelse af vulkanudbrud på det visuelle plan. Målet med at anvende tv-udsendelsen er, at give eleverne billeder på emnets forskellige begreber samt illustrere vulkaners kræfter og udseende. Sproget i tv-udsendelsen er primært svensk, dog med indslag på engelsk med svenske undertekster.

TV-udsendelsen viser billeder og omtaler forskellige vulkaner på Jorden blandt andre: Eyjafjallajökull, Vesuv og Yellowstone.

Billedet er fra tv-udsendelsen

Faglig relevans / kompetenceområder

FFM Natur/Teknologi - efter 6. klasses trin,

Jordens opståen og livets udvikling:

- **Færdighedsmål:** Eleven kan med modeller fortælle om jordskælv og vulkanudbrud, herunder med digitale modeller
- **Vidensmål:** Eleven har viden om enkle principper i pladetektonikken

Ordkendskab:

- **Færdighedsmål:** Eleven kan mundtligt og skriftligt udtrykke sig med brug af naturfaglige og teknologiske fagord og begreber
- **Vidensmål:** Eleven har viden om naturfaglige og teknologiske fagord og begreber

Ideer til undervisningen

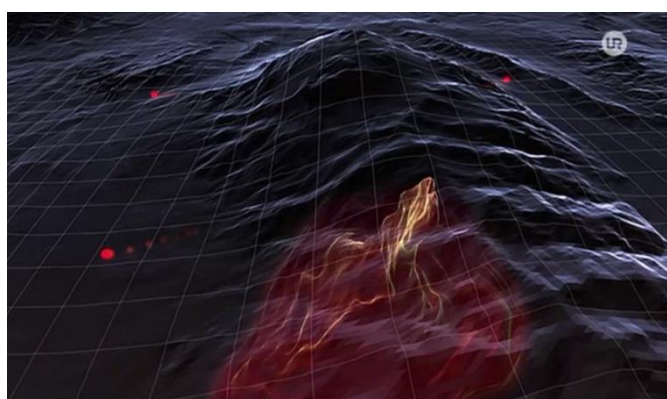
Det faglige niveau i filmen varierer meget, hvorfor der med god grund kan fokuseres på indslaget, der omhandler den islandske vulkan Eyjafjallajökulls udbrud i 2010 (minutterne 05:37 - 11:20). Dette indslag viser mange illustrative billeder og modeller af et vulkanbrud samt nogle af dets konsekvenser for omverdenen.

Når eleverne skal se klippet, vil det hjælpe dem, hvis meningsbærende begreber er omtalt på klassen på forhånd. Det kunne eksempelvis dreje sig om: tiotusin (titusinde), täcker (dækker), om magmaen rør sig (hvis magmaen bevæger sig), vackert (smukt), veckor (uger), konstigt (underligt).

I forhold til at have fokus på ordkendskab om vulkaner vil en synliggørelse af udvalgte naturfaglige fagord og begreber hjælpe eleverne til at tilegne sig disse. Eleverne kunne for eksempel indledningsvis være med til at nævne allerede kendte ord - og disse kunne suppleres med ikke-kendte ord, som eleverne i løbet af arbejdet med emnet, skal lære betydningen af samt blive i stand til at anvende ekspressivt. Det kunne bl.a. være ord som: skjoldvulkan, keglevulkan, eksplosionsvulkan, magma, lava, magmakammer, kontinentalplader mv.

Billedet er fra tv-udsendelsen

Billedet er fra tv-udsendelsen

Afslutningsvis kunne et skriftligt arbejde eller en mundtlig fremlæggelse være evaluering af elevens udbytte og ud fra denne, vil elevens ordtilegnelse kunne vurderes.

Hele tv-udsendelsen kan anvendes som baggrundsviden, dog skal der tages forbehold for, at dele af den indeholder sekvenser, omhandlende forskere og deres arbejde. Disse sekvenser forventes eleverne ikke at forstå til fulde, men kan give eleverne et billede af den opmærksomhed, som vulkaner får samt vulkanernes udbredelse i verden.

Supplerende materialer:

På følgende sites findes forskellige digitale modeller af pladetektoniske fænomener - herunder vulkaner af forskellige typer.

<http://www.curriculumbits.com/prodimages/details/geography/volcanoes.swf>

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/science/nature/7533964.stm>

<http://www.bioygeo.info/Animaciones/VolcanoTypes.swf>

Ovenstående sites er på engelsk, men da målet primært er at se en vulkanmodel, vil det ikke give eleverne vanskeligheder.

Nedenstående link, henviser til en PDF-fil, der giver anvisninger til forskellige forsøg, der kan illudere forskellige vulkantyper.

<http://www.moensklint.dk/media/32080/x-citers%20vulkaner%20og%20jordsk%C3%A6lv.pdf>

Følgende er forslag til supplerende materialer, der evt. kan lånes på dit lokale CFU:

Vor urolige planet, 1999, Vincent Bunce, Flachs

Voldsomme vulkaner (serien: Vores utrolige planet), 2010, Flachs

Vulkaner og jordskælv, 2001, Troels Gollander, Gyldendal Uddannelse

Følgende er forslag til supplerende titler, der evt. er tilgængelige på din skole:

Natur-teknik 6, elevbog, Xplorer-serien, Geografforlaget, s. 34-41.